

ELŐFIZETÉS:
Egész évre . . . 6 ft.
Fél évre . . . 3 ft.
Negyed évre 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét
illető küldemények a
szerkesztőnek, anyagiak
a lap tulajdonosnak kül-
dendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DÍJ:
egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
többszöri hirdetésnél olcsóbb.
Nyitótér sora 25 kr.
Bélyegdíj minden hirdetésnél
30 kr.

A hirdetések Bittermann
Nándor könyv- és könyvnyomdá-
jában és a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Csendes emberek.

Zombor, 1897. okt. 28.

(szf.) Az évnek legszomorubb szaka az ős. Az enyészeteknek, a pusztulásnak szaka. A levelek megsárgulnak, lehullanak; virág nem nyílik; a mező elveszti szingzagdag köntösét s kopáran hirdeti a zord tél közeledtét. Hideg szél metszi keresztül a levegőt, sivitása úgy tűnik fel, mintha a lélekharang kondulna meg, hirdetve a nagy természet haldoklását. Minden eltűnik, elenyészik, mi a természet életére emlékeztet, csak a kopár, csupasz föld marad meg. Épen úgy, mint mikor az emberből elszáll a lélek, maga után csak egy rothadó tetet hagyva. Megváltozhatlan, szomorú napok; sóvárgásteli visszaemlékezéssel a viruló tavaszra s a gyümölcstermelő nyárra. Csak egy vigasztalás van. Hogy a természet újra éled, újra virul majd!

Ebben a szomorú évszakban van egy nap, a mely a legszomorubb, a legfájdalmasabb. A halottak napja. A csendes emberek emlékének szenteli a kegyeletes nép ezt a napot. A csendes embereknek, a kik nem élnek, nem beszélnek, nem járnak, moznak itt közöttünk, hanem a kik végig küzdve a földi életet, ott porladnak a sir ölében, halálukkal szintén tanúságot téve az enyészetről, a mulandóságról.

Pár nap múlva ebben az évben is elérjük a csendes emberek szomorú napját. A temető megélnékül; mindenki siet ki, oda a halottak néma birodalmába; a sirokat koszorúkkal és virágokkal díszítik fel; apró mecseket gyújtanak fölöttük meg. Azután oda térdelnek. Imádkoznak; kéri a mindenek fölött uralkodó Hatalmasságot: adjon örök nyugodalmat a szegény halottaknak.

Mennyi fájó visszaemlékezés kél ezen a napon a boldogabb multra, a mikor még a kedves halottak itt voltak közöttünk. És mennyi könnyű hull alá értünk, a kiknek már nem fáj semmi, de a kiknek halála pótolhatlan veszteséget jelent s gyógyíthatlan sebet ütött sziveinkben. A szülő a gyermekét, a gyermek a szülőjét, a testvér a testvérét, a hitves a hitvesét, a barát a barátját siratja. És azok a csendes emberek békecsöngésben nyugosznak; a magasból szeretettel látják, hogy övéik még nem felejtkeztek meg róluk.

A csendes embereknek ezt a szomorú gyásznapját nem szabad azonban csak egyéni érzelmeinknek, egyéni fájdalomunknak szentelni. Mikor már elsirattuk szeretteinket, ott a mulandóság birodalmában jusson eszünkbe, hogy a szűk körön kívül még egy másik nagy, nagyon nagy családnak is tagjai vagyunk. Egy közös anyának, a hazának gyermekei. Ennek a nagy családnak s a nagy család édes anyjának is nagy a gyász, mély, igaz a fájdalma. Sok gyermekét temette már el! Hü fiai voltak; a testükkel földtét, hogy a vad ellen sebet ne ejthessen rajta; az életüket áldozták fel, hogy az ő életét megmentse. Századok viharjai vonultak el feje fölött; ezer veszély környezte s nem egyszer a végpusztulás pallosa rémítette. Hü fiai sohasem hagyták el; megmentették életét s létét biztosították hosszú századokra.

A magyar haza jelene viruló; boldog. Nem fáj semmi; veszély nem fenyeget. A szabadság napja ragyogja be rónáit, bérceit. Csak legutóbb is örömmámorban uszott, a midőn jó királya tanúságot tett az ő szeretetéről s tanúságot a külföld előtt hű Magyarországa nagyságáról és erejéről. Megajándékozta a nemzetét; épen pár héttel a halottak napja előtt.

A hazafias kegyelet lerója a maga háláját. Egy öntudatos nemzet sohasem hálátlan, sohasem felejtkezik meg a multról. Nem felejt el a sok vért, a mit az ősök a hazáért áldoztak, nem a tengernyi küzdelmet, a melyet ezek és ezek élte árán vittak meg. Az igaz hazafi, a kinek csak a jelen öröme és boldogsága jutott osztályrészül, meghajol az ősök világra szóló nagysága, bámulatra méltó hazafiasága előtt. Emlékük szent előtte, miként hazafias kötelesség, emléküket tisztelgetni tartani!

Csendes emberek már ők is; mindmegannyi egy-egy porhüvely, mint a többi, egyszerű halandó, a kiket a halál elszólt az élők sorából. Az édes anyjuk ölében nyugosznak; a kit ők annyira szerettek, a kiért éltek s a kiért meghaltak.

Halottak napján, mikor szívünkben tele bánattal, egymást némán köszöntve zárandokolunk ki a temetőbe, jusson eszünkbe a mult; ne feledjük, hogy a jelent a multnak köszönhetjük s

mindkettőt együtt véve, tehát ezer éves létünket a porladó nagy hazafiaknak, a most már csendes hősöknek.

Tartozó kegyeletünk lerovásában szolgáljon például a magyar nép jó atyja, Felséges Urunk és Királyunk. A felséges ur a kegyelet-érzésben s a nagy idők iránt való tiszteletben mindnyájunkat felülmúlt; ajándékával ő helyezte el a legszebb koszorut nemzetünk nagyjainak és hőseinek közös sirjára.

A természet enyészétével, a halottaknak szomorú napján áldozunk a csendes emberek emlékének. Fájdalmunkat enyhítse az a tudat, hogy a természet is újra éled, az ember is feltámad. Addig nyugodjanak békében a drága halottak; emléküket őrizze meg kegyeletünk, nyugalmukat adja meg nekik az égi Hatalom.

A katolikus autonómia. A hercegprímás az esztergomi egyházmegyében megválasztott katolikus autonómiai kongresszusi képviselőknél már megküldte a megbízó leveleket és az országos gyűlésre szóló meghívókat. Az autonómia ügyében a jövő hónap első hetében a hercegprímás elnöke alatt püspöki konferencia is lesz. Az értekezlet napja még nincs megállapítva s a meghívókat a püspöki kar tagjainak a legközelebbi napokban küldik szét. A kongresszus ügyében a legutóbbi püspöki konferencián megválasztott öttagú bizottság a napokban a hercegprímás elnöke alatt értekezletet tartott s a jövő heti püspöki konferencia egyetlen tárgyaló, az autonómia kérdéséről tanácskozott.

A járásbírók ügyvitelének reformja. Az igazságügyminiszteriumban a járásbírók ügyvitelének reformjára vonatkozó szervezői rendelet már elkészült. A régi, nehézkes ügyviteli rend terhe különösen a szóbeliség behozatala óta érezhető s országos tudva van, hogy annak milyen nagy a része az igazságszolgáltatás lassu menetében. Az új ügyvitel a lajstromos kezelést fogja már a jövő év április hó 1-ével a járásbíróknál életbeléptetni. Ez a kezelési rend a kir. törvényszékek főlebbeszi tanácsainál már két év óta be van hozva és itt teljesen bevált. A törvényszékek első folyamodású ügykezelésében ez a reform azonban csak akkor fog életbelépni, ha a szóbeli eljárás reformja testté válik.

A „BÁCSKA” tárcája.

Tudja már mindenki...

Tudja már mindenki
Mi a bajom nékem,
De ő nem is sejtí.
Mikor találkoztunk,
Nyugodt arcvonásom
Csalódásba ejti.

Az ő közellete
Mintha nem is fájna,
Mutatom előtte.
Elmegyek mellette,
Mintha sohasem tudtam
Vón' semmit felőle.

Jobb is, ha nem tudja,
Jobb, ha nem is sejtí
Mi fáj ottan belül.
Rövid szerelmeért
Ne szenvedjünk ketten,
Szenvedjek egyedül!

Eichardt Károly.

EGY GÓLYÁHOZ.

Írta: Vértessy Gyula.

Piros arcu egészséges fiatal legény szólított meg az utcán. Félénken, szinte alázatosan, mintha félt volna, hogy nem ismerem rá. S körülbelül jól is sejtette, mert én bizony a széles vállu, pelyhedező állu legényben alig ismertem rá az én kis pajtásomra, a kivel kis gyerek korában úgy szerettem eljátszogatni odalent az Alföldön, a tiszparti kis faluban, az urambátyám házában.

— Te vagy az Sándor! Teringette, hogy megemberedtél. Mit keresel idefent.

— Jogász vagyok — vágta ki önérvényesen, lassanként nekibátorodva.

Néztem a nagy kamaszra, a ki magasabb volt már,

mint én és egyszerre valami szomorú hangulat lepte meg a lelkemet. A mulandóság tetet öltött eszméjét láttam ebben a fiuban, a kit nemrég még térdeimen ringattam és a kinek játékokat hordtam le. S láttam őt magam előtt mint kurta nadrágos legénykét, a mint kapaszkodik fel az ölembe. Eszembe jutott a mult, az elrepült évek s az, hogy a kiket, mint gyermekeket ismertünk, azok mint felnőttek emberek hallgatag adják tudtunkra.

— A ti napotok már alkonyodóra száll! Feljött a miénk! Az újabb nemzedéké! Adjatok nekünk helyet! Álljatok félre az utból, mert ugyanis mi győztünk mindenben: munkában, erőben, szerelemben; mert mi vagyunk a fiatalok, mert nálunk van a hódítás és a diadal minden eszköze...

Ime ez a kölyök is már jogász! Egyetemi polgár, a ki büszkén szorongatja az indexet és benne a sárga színű kitöltendő óraívet a kezében.

Hogy repül az idő! Nem is olyan rég volt, mikor én is így örültem a vadonatúj indexemnek és mikor én is így próbáltam meggömbíteni a derekamot, lekonyítani a fejemet és mint a gém előrenyújtott nyakkal gavallérmódra csoszogni. Így, épen így, a hogy ez a gyerek erőlködik itt mellettem.

Nem is állhatom meg, hogy rá ne szóljak: — Ugyan öcsém, miért nem jársz becsületesen, szépen, emelt fővel, ruganyosan, mit utánozol ezeket a majmokat! Örülj neki, hogy a te hátad még nem pupos és a lábaid nem rogyadozik alattad.

Elszégelyelte magát és abba hagyta a gigerli járást. Mindössze annyit próbált motyogni a mentségére:

— Nekem se tetszik ez a járás, de láttam, hogy mindenki így jár, még maga is bátyám.

A gyerek ripsztíroz! Jól indul! Én is kibuzom magam mellette és azokkal a bizonyos ruganyos léptekkel járunk mindketten. Persze ő nem is sejtí, hogy ez nekem már nehezemre esik s hogy az előbbi csoszogó járás csak a vén csontok könnyedségére szolgált.

— Látod, hogy nem járok! Azután azt mondom neked, hogy engem se ne magázz, se ne hívj bátyádnak. Nem vagyok még én olyan öreg, hogy te-nek ne hívass!

A baráti pohár ürítésére azután elhívtam Sándort vacsorázni. Az étterem tele volt asszonyokkal és leányokkal, a cigány jól játszott s a pezsgő izlett a gyerekeknek. Kezdte magát nagyon jól érezni és őszintén, mintha csak egyenesen a szívéből szaladt volna a szája, vidáman, ragyogó arccal, jókedvű, bátor ifjúságának teljes önbizalmával mondta:

— Ah, milyen gyönyörűség lesz itt az élet! Milyen asszonyok, milyen leányok! S a cigány, a pezsgő! Hiába csak itt van élet!

— Hát ugye mulatni jöttél fel? — kérdeztem tőle komolyan.

Eszrevette, hogy elszóltta magát és igyekezett kevésbé őszintén beszélni. Ámbár lehet, hogy ez is őszinte volt, a mit később beszélt. Lehet, hogy ezeken a komoly terveken is épen olyan fiatalos lelkesedéssel csügg, mint a mulatozási tervein.

— Nemcsak mulatni jöttem fel! Komoly céljaim vannak! Nem vagyok én olyan léha legény, a minőnek gondolsz!

Es beszélt nekem nagy tervekről és fogadkozott, hogy az egyetemi életet ilyen és olyan komolyan fogod venni.

Sokat beszéltél! Tüzzel, lelkesedéssel, úgy, ahogy fiatal ember szokott beszélni s én csak hallgattam a beszédet, legfeljebb néha szóltam közbe, hogy bizony ez derék dolog lesz, ha így fogsz élni. Magamban pedig arra gondoltam, hogy évekkal ezelőtt ugyanezeket beszélte az édes apjának egy fiatal ur, a kit én nagyon, de nagyon jól ismertem és a ki most szegyenkezve állna a jóságos arcu, öreg ur előtt, ha az számon kérné tőle tervei megvalósítását, ígéretei beváltását.

Még jobb, hogy ott pihen a sirboltban! Mikor aludni tért, még hibette, hogy lesz valami abból a legényből, a ki ép így beszélt neki a jogászlét első napjaiban, mint ahogy Sándor öcsém beszélt nekem.

Hallgattam a beszédét és arra gondoltam, hogy ez a legény most indul arra az utra, a melyet én végigjártam és a melyet ő is szakasztott úgy fog végigjárni, ahogy én.

Ismerem a fajtánkat! Egy vér, egy faj, egyforma hajlamok. A legtöbb magyar legény így járja ezt az utat.

Tiszta helyzet.

Zombor, 1897. október 28.

Egyszerre tiszta lett a helyzet s megkaptuk a választ arra a kérdésre, hogy mi történjék, ha Ausztriában alkotmányos uton nem lehet törvényre a provizorium, dacára annak, hogy a provizoriumról szóló javaslat a magyar képviselőházban ugyyszólván vita nélkül elfogadtatott. A magyar-rágatás, találgatás megszűnt és a malkontensek gyanúsításainak is el kellett hallgatniok a miniszterelnök nagyszabású, államférfiai beszédével szemben: világság árad szerte az egész kérdés felett.

Igen lényeges báró Bánffy azon kijelentése, hogy a véderő és a diplomáciai képviselő közössége még az esetben sem szűnnék meg, nem szűnhetnék meg, ha a kiegyezési provizorium az osztrák reichsrathban nem menne keresztül, mert ezeknek az intézményeknek minden esetben közösöknek kellene maradniok, az ezekre szükséges kiadásokhoz Magyarországnak minden esetben hozzá kellene járulnia és ha e közösséget illetőleg nem lehetne is az 1867. törvényre hivatkozni, Magyarország a pragmática sanctio értelmében köteles ezeknek a minden esetben közös intézményeknek reá eső költségeit viselni.

A közös intézményekből, melyeknek alapja nincs a pragmática sanctio-ban, a melyek az 1867. XII. t. c. alapján jöttek létre, tehát csak a bankkérdés, a vám- és kereskedelmi-szövetség és a többi gazdasági kérdések maradnak fenn mint elintézendők. E kérdésekre vonatkozólag Magyarország fentartotta a szabad kezét és a kormány minden előintézkedést megtesz, hogy azokat Ausztriától függetlenül, önállóan megoldhassa, ha a szükség úgy kívánja.

Ehhez az ép oly férfias, mint nyílt és semmiféle magyar-rágatást nem tűrő nyilatkozathoz még hozzátette báró Bánffy Dezso miniszterelnök, hogy kívánatos lenne, hogy ennek az ultima ratio-nak a szükséges volta ne következék be. Minden jó hazafi aggódással tekint a bonyodalmak elé, melyek Ausztriához való gazdasági viszonyunk elintézetlen, rendezetlen állapotából önmaguktól erednének és feltétlenül csatlakozik a miniszterelnök nézetéhez, a ki nyíltan és becsületesen védelmezi azt a tézist, hogy Ausztria gyöngyítése ama pozíciónak gyöngyítését jelentené, melyet Ausztria-Magyarország az európai koncertben elfoglalt.

Mig ez a felette fontos és politikai kijelentés a képviselőház majd minden padján elismeréssel és megérdemelt dicsérettel találkozott, már attól nem hagyhatta magát megfosztani az ellenzék, hogy zugjon és ellenmondjon, mikor Bánffy miniszterelnök a nemzeti aspirációkra vonatkozó sikereiről szólt. Pedig teljes joggal mondotta azokat az önértékes szavakat, hogy a nemzeti aspirációk tekintetében is az egész közvélemény és az általános hangulat a kormány mellett van. E kormány mellett nem szép szavak, nem hangzatos frázisok és öblös mondások beszélnek, hanem céltudatos cselekvés és teljes sulylyal bíró tények.

Báró Bánffy nem rakja le parlamenti beszédeit velinapírosra nyomott, diszkötésű könyvekbe, hanem nemzeti sikerei biztosítanak neki el nem

muló emléket a nemzet szívében. Am ócsárolják, kisebbségek e sikereket az elégedetlenség és a minden áron opponálók, de Magyarország egész, osztatlan közvéleménye örömmel jöngva tapsol báró Bánffy sikereinek, őszinte tetszéssel üdvözlí azokat és az egész nemzetnek ezt a drága bizalmát egyesek kaján irigysége soha sem lesz képes megzavarni. Jól megérdemelt bizalom az, melyet a tények egész sora támogat oly erősen, hogy azt megingatni nem lehet.

A modern irodalom gyengéje.

Írta: B. Király Béla.

Mint minden korszaknak előrehaladásában volt bizonyos gyengéje, úgy a mai irodalmi korszaknak is van.

A mi századok előtti korszakokban bizonyos világi mozgalmak miatt s a különféle uralkodók eltérő nézetei folytán a maga céltörő formájában ki nem fejlődhetett, — az kifejlődött most egy rövid század alatt annyira, hogy gyöngykorszakát érte el, de fájdalom az irodalom e rohamos fejlődését immár megtámadta egy rákfene: a frivolitás eszmény fejlődésének törekvése.

Sajnálattal kell ezt tapasztalunk éppen irodalmunk gyöngykorszakában, annál is inkább, mert a művelődés fölénye az irodalom, az irodalom fejlesztése s legcélszerűbb benyomást gyakorol a nemzet lelke és szellemi művelésére a színműirodalom!

De még sajnósbabb immár az a tapasztalat, hogy a század eleji korszak generációjának helyes kulturalizmusából, a mai korszak kitérése oda vitte a művelődés törekvését, hogy ma már szívesebben megnéznek egy frívól és erkölcselenség fejlesztő iróniával megirt szindarabot, mint egy léleknevelő, tökéletes szellem művelő tudományos darabot. S ez a rákfene még azt is szűli, hogy ma, mikor a művész és az író ambícióját nem az önzetlen idealizmus fejleszti, hanem a biztos megélhetés kényszerűsége, nem lehet rossz nevetni, ha a művész, vagy az író a mai irodalmi korszak egyik ferde nézetű, de már-már felkaroltabb irányával halad!

Igen, mikor az a festőművész látja, hogy ma egy arcpirító és szemérem-gerjesztő remekével nagyobb hatást kelt, mint egy tudományos történelmi magalkotással — mit tudjon tenni, mint hogy a divó korszak megkövetelt kényes igényei alá veti esetét — hogy megélhesen. — Nemkülönben az az író, ki ma minden ambícióját, törekvését oda igyekszik megfeszíteni, hogy művét nemcsak az életből merített, hanem szinte fantasztikai megerőltetésből eredő frivolitással szinezze; mert immár ma csak ezzel arathat biztos sikert, ma csak ily törekvéssel nézhet biztos jövője megalapítása elé.

S mindezt mi szűli? nem más mint a mai korszak művelődésének ama bizonyos rákfeneje, mely a közművelődés alapélét kicsorbítani igyekszik.

Ne térjünk messze vissza, csak e század közepére, mikor a szabad sajtó életbe lépett. Térjünk csak az akkori korszak irodalmi existenciájára és annak a szabad sajtó utáni rohamos fejlődésének helyes irányban való törekvésére és ennek megteremtőire. S ha ezt átértéztük, akkor

kiviláglik, hogy ezen korszak irodalmából többek közt a hazaszeretet szent érzülete sugalt ki s ennek fogékony hatása szűlte a félisteneket annak ápolására...

Nézzük meg ma! Igaz ugyan, hogy ma az irodalom fejlődése tudományos oldalát nézve, magasabb színvonalon lebeg, de azért e század második fele nem hagy olyan becses megőrzésre méltó emléket, mint a század első fele; a mely a jelenlegi irodalmi korszakban még ma is élő tiltakozásul lebben fel a multakért!!

Miért? Azért, mert ma már az irodalomnak van egy rákfeneje, a mely nemcsak a hazaszeretetet nem igyekszik ápolni, hanem a jelenben divó korszak életbe vágó mozzanataiból is az erkölcselenség amugy is fogékony fejlődését igyekszik ápolni!

Ma már a tudományos és hazaszeretet iránti érzületből szült irodalmi terméket szinte háttérbe igyekszik szorítani a frivolitás eszménye és ennek rohamos fejlődése!

Ma már az a lény, ki írói ambícióval születik, nem zeng önzetlen idealizmusból, hanem a dicsvágy, hírnév vagyis jobban mondva a — megélhetés ösztönzi őt arra, hogy a mai irodalmi korszak egyik már-már felkaroltabb, de helytelen eszményének áldozza fel magát.

És fájdalom, ez így van nem annyira édes hazánkban, mint a világ legműveltebb osztályában is, mint például Franciaországban, a hol immár nem tudnak egy regényt vagy egyéb jelentékenyebb irodalmi terméket a mai korszaknak alkotni, a hol ne vinné a főszerepet egy hercegő szökése cigánnyal, vagy egy férjezett grófnő lealjasodása az ocsmány megvetésig stb., mindezt mi szűli? nem más, mint az erkölcsiség rohamos süllyedése!

Mert hát az író, ki írói ambícióval születik, az csakis az életből meríti termékének fogalmát és így nem alkothat más képet, mint a milyent a divó korszak tár eléje!

Fájdalom, de ez így van különösen e század végefelé és ha ez tovább is így igyekszik fejlődni, hogy e hipnozisszerű ferde nézetből nem fog kiábrándulni a jövő korszak sem, úgy akkor bátran nézhetünk annak elé, hogy akkor, mikor a tudomány és szellemi művelés legmagasabb színvonalán állunk, mikor a közművelődés legvirágzóbb korszakát éri el, ha évtizedek, ha századok multán is, akkor fog az emberiségre, a nemzetiségekre az erkölcselenség szemfedele borulni, mely azt, évezredek előrehaladottságával együtt — elsüllyeszti!!

Közfürdő Zomborban.

Dr. Donoszló Vilmos városi bizottsági tag egy Zomborban felállítandó közfürdő létesítésére nézve a következő indítványt nyújtotta be a városi törvényhatósági bizottsághoz:

Méltóságos főispán ur!

Tekintetes köztörvényhatósági bizottság!

Zombor szabad kir. város több létesítést igénylő alkotásai közül egy sem képez oly parancsoló szükségletet, mint egy fürdő létesítése.

Mint társadalmi, mint közművelődési, de leginkább egészségügyi szempontok indokolják; és Zombor város polgárainak egy régi közöbaját a tekintetes köztörvényhatóság a megvalósulás stádiumába juttatja: ha egy fürdőt építtet. Hogy mennyire felel meg a közöbajnak egy

mi még megmaradt. Mikor azután ez is elfogy és a további szigorlatokhoz semmi kedved, a megélhetéshez semmi pénz, akkor protekcióval betesznek valahová sötétnek, irnoknak vagy irodaigazgatónak, a hol azután szép ösöndesen agyonüthetod magad.

Ez az egyik vég. A másik az, hogy elveszel valakit a pénzért. Ugy, hogy mire elfogy a te utolsó hold földed, akkorára megkezdheted a feleséged földjét, vagy pénzt pusztítani.

Hát így el lehet élni, csak elég kevés önértete legyen az embernek.

A harmadik vég pedig az, hogy hazamégy gazdálkodni, miután látod, hogy átkozottul kevés a hivatal, még a végzett jogászok számára is, hát még az olyanok számára, a minő te leszel.

Hazamégy gazdálkodni. Gazdálkodás alatt érte azt, hogy el kezdés nyomorogni és paraszt módon dolgozni azon a kevés földön, a mi még megmaradt.

S még ez lesz reád nézve a legbecsületesebb megoldás!

Nem jobb lenne ezeket a megoldásokat megelőzni? Nem jobb lenne még most odahaza maradni és uralmódon élni abból a szép kis birtokból, a mit négy év alatt idefenn úgy elszemmel, hogy nyoma se maradjon.

Hallgass reám! Eredj haza a Tisza mellé, abba a szép fehér kőházba, a falu közepén a templom mellett. Eredj haza és maradj otthon! Az arcod is piros marad, olyan aminő most és megmarad az a négyszáz hold földed is, abból az acélos buzát termő szép fekete földből, a mely hűségesebb szeretőd marad, mint a minőkre itt szert tehetesz.

Eredj haza, édes öcsém, hacsak nem érezel magadban valami el nem nyomható hajlamot a jogi tanulmányok után. Mert ha csak a jogász élet varázsa vonzott fel, akkor vészeld magad ellen, ha itt maradsz.

Látom én az utad végét! Most figyelmeztetlek rá az ut elején. És ha nem hallgatsz reám, négy vagy öt év mulva, ha élünk, hiába fogsz eljönni hozzám, sápadtan és kétségbeesve — akkor már nem segíthetek rajtad.

Szeretném, ha te nem jönnél utánam, utánunk. Szólni akarék neked egy-két okos szót.

Az este nem akartam rontani a kedvedet. Meg azután aligha is engedted volna, hogy kibeszéljem magam. Protestáltál volna és kijelentted volna, hogy te az életet komolyan akarod venni. Tanulni fogsz, pontosan vizsgálod, foglalkozol a szakirodalommal, huszonöt éves korodban ügyvédi irodát nyitasz, azután képviselő leszel, azután egyetemi tanár, vagy megfordítva és így tovább. A miniszterség meg sem állsz, mert te az életet komolyan akarod venni.

Nos hát kedves öcsém, mindnyájan úgy akartuk azt venni, mikor felkerültünk ide! És mindnyájan úgy cselekedtünk eleinte, ahogy talán te is fogsz cselekedni. Az órákra eljarsz, jegyeztetsz szorgalmasan, a könyveket miud megveszed, tanulsz is és szolidan kifőző helyekre jársz ebédelni és csak a vacsorához iszol egy fröccsöt.

S ez így tart vagy egy hónapig! Legjobb esetben addig. Nálam addig sem tartott. S a második hónapban rájössz, hogy az egyetemi tanárok semmit sem tudnak és hogy az előadásaikon legfeljebb aludni lehet. Minek járnál te az órákra? A mit tudni kell, azt megtanulhatod a könyvekből is. Inkább szerzel egy kis jogi gyakorlatot. Es keresel ügyvédi irodát.

Találás is hamarosan! Szörnyű büszke vagy a husz forintodra, a mit magad keresel.

De a harmadik hónapban már szégyenled, hogy te, tarkózi és zsigárdi Zsigárdy Sándor husz forintért egész nap ott kőrmölj egy zsidó fiskálisnál.

Ott bagyod az irodát! és ezzel eljutottál ahhoz a kellemes időhöz, mikor már egész nap nincs semmi dolgod. Az persze eszedbe sem jut, hogy „a nyugalom az ürdög párnája“ és elkezded élni az igazi jogász életet. Azt, a melyet élni szokott a mi fajtánk.

— Milyen asszonyok, milyen leányok! S a cigány, a pezsgő! Itt van csak élet igazán!

Követni fogod azt az utat, melyet véred, hajlamod kijelöl számodra és melyet első felhevülésedben ószintén elárultál!

Itt van élet igazán! Csak fiatalság, gondtalan élet és pénz kell hozzá.

Neked meglesz hozzá mind a három kelleked. S a lelkiismeretedet megnyugtata azzal, hogy elég leszel majd a vizsgákra tanulni — beleveted magad az élet tengerébe, mely fölött úgy ragyog a nap és mely olyan kacérló két ragyogó és tiszta, mikor még csak csalogatja az embert. Később hullámos is és szennyes taktékat tur és bömbölő, zúgó vihar korbácsolja fel, de akkor már benne vagyunk, nem menekülhetünk.

Megkezdődik a vidám élet! Az öreged veszekedni fog veled, hogy hová teszed azt a tenger pénzt, a mit egyre küldöz, hanem azért csak egyre küldözi. Mert elvégre, a familia becsületéért is kell valamit tenni és Zsigárdy Sándor csak nem járhat kifözöhelyekre és nem hordhat uraságoktól levetett ruhákat. Pláne később, mikor már az ismeretiségeiddel hatsz az öregedre. Mintha olvasnám a leveleidet:

— Kedves apám! Egész télen jourozunk. A familiának most adjuk vissza a kölcsönt. A gentry-kaszinóban rendezünk nekik egy kis pikniket. Száz forintot legalább kérek, de azonnal.

Vagy:

— Új frakk kell! Vőfély leszek! N. államtitkár leánya lesz a nyoszolyóleányom! Ki kell tennem a familiáért! Nyolevan forint kell.

A frakk nem fizetődik ugyan ki, csak odairódik az ára a többihez, hanem a pénz az elmegy.

A familia becsülete sokat kíván! Így, többek között, rá fogod fogni, hogy a pezsgőzéseket is megkívánja és azt is, hogy valami sikkes szeretőd legyen, a kiről tudják, hogy pénzt költesz rá.

Egy ilyen drága, kedves pozíciót biztosít neked a magadfajta zöld legények társaságában. Irigykednek majd rád és amellet nimbusz fog körülvenni. A fiatalok vezérektől tekintenek. S a nimbusz pénzbe kerül. Mert multságokkal és párbajokkal jár. Ez pedig mind a kettő elég drága dolog!

Végre azután négy év után, esetleg öt után, nagy kinnal leteszél egy szigorlatot és elmégy joggyakorognak.

Ötszáz forintból természetesen nem lehet megélni és újból csak eszed az otthoni földet. Azt a kicsit, a

Me
modern fi
domásu te
feloszlána
köszönhet
egy fürd
varázsa a
forintnál
társaság a
csak kegy
az a közei
Zomb
rogh vár
jánál fog
négy száz
vel halad
ben járó m
gazdag ko
— egy mo
Közti
jöttemény
gem attól
ugy a te
digelé kif
kedése és
Város
veendő fgy
honnan ve
Ezen
jelentene
valami ide
kellő komo
vivmányai
telmények
semmel, z
A gon
a fürdőz
félén a no
fürdőt. Ká
használható
épület beos
vesebb S v
legyen ellát
A viz
A für
terülő vásá
zik a legall
tendő park
impozans k
val; melyne
vendéglő, h
áryékabaa
közepében.
összes lak
ben az egé
dülését is el
Legfon
pezi: ki álta
Köztud
hogy egy
városunkba
alakuljon
gok alakítás
lelohasztott
időben létre
társaság.
Mindaz
közfürdőt m
társaság is
nemcsak erk
stílné. A var
egészségügy
szintén meg
vállalatot a
áldozatok h
határig elmé
azon kikötés
a megvalósulás stádiumába juttatja: ha egy fürdőt
által elkészít
tervezőket
szerint a für
végre ne zár
esetén ily m
segélyben re
ezzel szembe
zodásban, ille
felfüggetli j
részvételi, ne
sában hozzáj
Esetle
ezen kedvez
tanulni meg
előmunkálat
ezen tervek
lalkozó tartó
és csakis így
után építheti
is csak így e
Azon es
és garanciák
60 nap alatt
ugy ily kört
csoló szűksé
gondoskodjon
és egészség
ben helyes
tenni a kato
épít, melyek
nak, vagyis
kat" ugy első
gyermekéink
a maga áldoz
emelésével, m
nem kisebb a
köztestisági
Ha beáll
nem akadna,
tézettel nyole
évente 5 szá
is törlesztve
törlesztésére
ségelethez fent

modern fürdő létesítése, elég legyen utalni azon köztudomású tényre, hogy városunkban pár év előtt egy feloszlásnak induló gőzmalom újjáéledését csakis annak köszönhetjük, hogy tervbe lett véve a gőzmalom mellé egy fürdő felállítása. Es csakis egy leendő fürdőnek varázsa alatt néhány napon a város polgárai százezer forintnál nagyobb összeget jegyeztek ezen részvénytársaság alakítására. Sajnos, hogy a fürdő a mai napig csak kegyes óhaj maradt és semmi kilátás sincs, hogy az a közel jövőben megvalósuljon.

Zombor város, mint a nagy és gazdag Bács-Bodrogh vármegye központja, mely társadalmi intelligenciájánál fogva a vármegye elsőrangú városa, hol több mint négyszáz hivatalnok család lakik; művelt, a kor igényeivel haladó polgári osztálya: több, magasabb tanintézetben járó majdnem ezer vidéki tanulója; mely várost 14 gazdag község kitűnő közlekedési eszközökkel környez — egy modern fürdőt nem nélkülözhet.

Közisztasági és egészségi szempontokból, a fürdő jótéteményét indokolni fölöslegesnek vélem, fölment engem attól a tekintetes köztörvényhatósági bizottságnak, hogy a tekintetes tanácsnak a közművelődés terén eddig elvégzett és helyes érzékkel megoldott több intézkedése és alkotása.

Városunkban létesítendő fürdőnél két szempont veendő figyelembe: milyen fürdő és hová építtessék és honnan veendő a pénz annak létesítésére?

Ezen két fontos kérdés megoldása előtt ki kell jelentenem, hogy nem valami lukszos, világvárosias, valami ideális nagyszabású — de mindazáltal igenis kellő komforttal és kényelemmel berendezett, a kor újabb vívmányaival felszerelt, városunk és az egészségi követelményeknek megfelelő, modern gőzfürdőt óhajtok beszínnal, zuhanyokkal, kádfürdőkkel és nyári uszodával.

A gőzfürdő úgy rendeztessék be, hogy az naponta a fürdőzők igényeit kielégítse. Ugyanis a nap egyik felén a nők, a másik felén a férfiak használhassák a fürdőt. Kádfürdőt bármely nembeli egész napon át használható lehessen. A fürdőkadák mennyisége a fürdő-épület beosztásától lesz függővé téve, de számuk legkevesebb 8 vagy 10 legyen. A nyári uszoda zuhanyokkal legyen ellátva.

A vizet egy furandó artézi kut szolgáltassa. A fürdő helyétől a vármegyei ház palota mellett elterülő vasúti (a Thursky-féle ház) szomszédságban a legalkalmasabbnak. Ez a park közepébe, kellő magasságra föltöltve, egy impozáns külsővel bíró modern gőzfürdő, nyári uszodával; melynek elől alul levő helyiségeiben egy kisebb vendéglő, hűsítő italokkal a majdan lombosodó fák adta árnyékában kínálkozó utak és sétányok, a város kellő közepében, kiváló jótétemény gyanánt járulna a város összes lakóinak egészségére és társadalmára, nemkülönben az egészen elhanyagolt „Bánát“ városrészt fellendítését is elősegítendő.

Legfontosabb kérdés, annak pénzügyi oldalát képezi: ki által és miből építtessék ezen fürdő?

Köztudomású tény, hogy kevés kilátás van arra, hogy egy közfürdő részvénytársaság útján létesüljön városunkban. Mert ahhoz, hogy egy részvénytársaság alakuljon — kevés remény van, mivel részvénytársaságok alakítására nálunk e vállalkozási kedv megszűnt, lelohasztotta és kihaszánálta azt városunkban az utóbbi időben létrejött két nagyobb és két kisebb részvénytársaság.

Mindazáltal nem tudom kizártnak azt, hogy egy közfürdőt magánvállalkozó ne építhessen (akár részvénytársaság is) ha az a várostól mint erkölcsi testülettel nemcsak erkölcsi, hanem anyagi támogatásban is részesülne. A városnak pedig kötelessége, midőn polgárainak egészségügye előmozdításáról van szó, a maga áldozatát szintén meghozni és egy ily közcélú szolgáló magánvállalatot a legnagyobb kedvezményekkel az anyagi áldozatok hozzászámlálásánál megengedhető legmesszebb menő határig elismerni. Így jelszül a város ingyen telket adna azon kikötéssel, hogy arra csakis fürdő építtessék záros határidő alatt. Továbbá a város mérnöki hivatala által elkészített a vállalkozónak ingyen a szükséges tervrajzokat és fürdőberendezési terveket, amelyek szerint a fürdő építtessék, illetve berendeztessék. És végre ne zárkózzék el a város attól sem, hogy szükség esetén ily magánvállalkozót 15—20 éven át 4—500 frt segélyben részesítsen. Magától értetődik, hogy viszont ezzel szemben a városnak a vállalkozóval kötendő szerződésben, illetve engedélyokiratban tüzetesen kifejtendő felügyeleti joga mellett a fürdőigazgatóságban leendő részvételi, nemkülönben a fürdőkezelés és ármegszabásában hozzájárulási joga biztosíttassék.

Esetleg ha magánvállalkozó nem venné igénybe ezen kedvezményt, hogy a tervrajzokat a várostól díjtalanul megkapja, hanem saját tervei után készített az előmunkálatokat, úgy ez részére megengedtessék, de ezen terveket a városnak joga legyen felülbírálni; vállalkozó tartozzék az esetleges módosításokat elfogadni és csakis így a város jóváhagyásával ellátott tervek után építheti fel vállalkozó a fürdőt, hogy a berendezést is csak így eszközölheti.

Azon esetben, ha az imént említett kedvezmények és garanciák mellett, a pályázat hirdetésétől számított 60 nap alatt magánvállalkozó a fürdőépítésre nem akadna, úgy ily körülmények között előtérbe lép azon parancsoló szükség, hogy a városi köztörvényhatóság maga gondoskodjon saját lakóinak társadalmi, közművelődési és egészségi követelményeiről. Ha a város — ami különben helyes — százezrekre menő tökebefektetéseket tud tenni a katonaság részére, midőn kaszárnya-palotákat épít, melyek igaz minden téren anyagi hasznot bajtanak, vagyis kalmár nyelven mondva: „kifizetik magukat“ úgy első sorban kötelessége saját polgárainak, saját gyermekeinek társadalmi és egészségi követelményeire a maga áldozatát szintén meghozni egy modern fürdő emelésével, mely úgy az egész városra, mint egyesekre nem kisebb anyagi, de annál nagyobb becsü társadalmi, közisztasági és közegészségi haszonnal fog járni.

Ha beállna azon körülmény, hogy magánvállalkozó nem akadna, úgy vegyen föl a város valamely pénzintézetnél nyolcvanezer (80.000) forintot 4 1/2 évre kölcsön, évente 5 százalékos törlesztésével; kamattal együtt a tőke is törlesztve lesz. Szükségeltetik tehát tőke és kamat törlesztésére évente négyezer forint. Ehhez, mint szokás szerint, fentartási költség címén a szokásos számítás

szerint a 80.000 frt becsértéknek 30 százalékát számítva = 2400 frt.

Összesen tehát az évi szükséglet 6400 frt. Megjegyeztetik, hogy szolid építésnél az első öt évben alig kell nagyobb összeg a fentartásra, úgy, hogy öt év alatt vagy 12 ezer forint mint fentartási alapítóke megtakarítható lenne.

Az artézi kut furására a maximum összeget 10,000 frt-ot véve, marad az építkezés és berendezésre 70,000 frt; mely összegben szakértő fürdő-építők nyilatkozatai szerint a kívánatos fürdő felépíthető és berendezhető.

Vidékünkön utóbbi időben több artézi kutat furtak, átlagos mélységük 80—200, legfeljebb 300 méter. Jelenleg azonban már nem hatolnak oly mélyre, mint a zombori artézi kutnál, mert az első vizet adó medencét szivattyuzás folytán már felhasználják és a tapasztalás mutatja, hogy az ily, kevésbé mély kutak ép oly jó és ép oly mennyiségű vizet adnak, mint a mély kutak, csak a viznek a hőfoka különbözik.

A zombori artézi kut furásánál készített geológiai táblázatnál meg is lehet határozni előre, hogy mily mélyen fekszik az első vizetadó medence és pontos számmal meghatározható a költség, hogy az mennyibe kerül; de 10,000 frtnál semmiképp sem többbe, hanem jóval kevesebbe. A felügyeletnek itt kétszeres szorgossággal kell történni, mert a kutfuró mesterek saját előnyükre a vizet adó medence réteget át szeretik ugrani, hogy mély furással több hasznuk legyen.

Az elhasznált vagy fölös viznek a belvárost környező főárkba leendő bevezetése folytán mérhetően jótétemény lenne a városra, mert ezáltal a főárk egészségellenes bűze megszűnne és nyáron a város legszebb és leglátogatottabb sétányát a „korszót“ használhatóvá tenné.

A felveendő 80,000 frtnak mint kölcsöntőke és kamatainak törlesztésére szükséges évi 4000 frt és hozzáadva a fentartási költség 2400 frt, összesen 6400 frttal szemben a fürdő a következő fedezetet nyújtaná minimális számításal:

1. Naponta 30 gőzfürdő (15 férfi, 15 nő) á 50 kr, egész éven át . . . . . 5525 frt.
2. Naponta 60 uszoda (30 férfi, 30 nő) á 30 kr, 5 nyári hónapban . . . . . 2700 frt.
3. Naponta 8 kádfürdő á 50 kr, egész éven át 1460 frt.
4. Vendéglős bérfizetése . . . . . 50 frt.
5. Borbély és fodrász bérfizetése 25—25 frt . . . . . 50 frt.

Összes évi bevétel . 9785 frt.

Mérleg.

Bevétel	9785 frt.
Kiadás	6400 frt.
Marad	3385 frt.

Megjegyeztetik, hogy bérletjegyeknél, nemkülönben hivatalnokok, katonaság, tanuló ifjúság sub. effélék részére a fürdőjegyek árai módosulnának, illetve olcsóbbak lennének; de viszont tömegesebb fürdőzők ezen imént kimutatott összeget még előnyösebbre kiegyenlítik.

Ha a város a fürdőt saját maga kezelné, úgy ezen 3385 frt felesleg maradna kezelési költségre.

A fürdőt bérbé is lehetne adni, mert évi közel 10 ezer forintot forgalmazó fürdőberő mindig akadna. Azonban fürdőnél a bérleti rendszer mindig káros, mint a mit a szomorú tapasztalás sok esetben mutat. A fürdőt vagy hosszabb, vagy rövidebb időre adják bérbé. De a bérleti rendszer nem fér össze a fürdő igazgatás természetével.

A fürdőnél kell évente újabb, a kor igényeinek és a fürdő-közönség óhajainak megfelelő újításokat és befektetéseket tenni és rendszeres től mind a birtokos, mind a bérlő vonatkozik az áldozatot meghozni és csak a fürdő valja annak kárát. Ha rövid időre szól a bérlet, úgy a bérlőnek kárával jár, ha a bérlet tárgya értékét nagyon emeli és fél, hogy a legközelebbi bérbeadásnál nagyon fölverik a bérösszeget, — tehát nem csinál semmit, csak kihaszánálja a fürdőt. Ha pedig hosszabb időre adatik ki a fürdő, úgy a bérlő az első években még tesz némi beruházást, annyit, a mennyitől remélheti, hogy bérleti ideje alatt amortizálódik, — de azután pihen minden javítás.

Mindazáltal kellő ellenőrzés és szigorú előfeltételek mellett lehetne a fürdőt bérbé is adni, de a fürdő igazgatása egészben a város kezében legyen, hogy mindig szerves élő összeköttetésben maradjon a város mint erkölcsi testület a fürdővel és fürdőzőkkel.

Különben, ha csak minimumot véve évi 5 ezer forintot adná a város bérbé a fürdőt, úgy abból az évi tőke és kamat törlesztésére kijutna a 4 ezer forint és a maradék 1 ezer forintot évente mint tartalék-tőkét kezelnék és szaporítanák az idővel létesítendő újítások és beruházások fedezésére.

Mindezen elősorolt okoknál fogva *indítványozom*, mondja ki a tisztelt közgyűlés, hogy:

1-ször. Zombor szab. kir. város egy modern, a kor követelményeinek és a város lakói igényeinek megfelelő gőzfürdőt építtet nyári uszodával, zuhanyokkal, kádakkal és vendéglővel ellátva, melyhez a szükséges vizet egy furandó artézi kut szolgáltatni fogja.

2-ször. A fürdő építési és berendezési terveit, melyeknek kivitele 70,000 frtnál többbe ne kerüljenek, a városi tanács a városi mérnöki hivatal által elkészített, melyeket esetleg magánvállalkozónak díjtalanul átenged.

3-ször. A város pályázatot hirdet a 2-ik pontban leírt és az első pontban megjelölt tervek szerint építendő és berendezendő gőzfürdő magánvállalkozására, díjtalanul ad magánvállalkozó részére telket és 20 éven át évente 500 frt segélyben részesítendő; a város pedig biztosítaná ellenőrzési jogát; nemkülönben az igazgatás és fürdő ármegszabásánál hozzájárulási illetékessége szerződésszerűleg elismertessék.

4-ször. Ha a pályázat kiírásától kedve 60 nap alatt elfogadható és kellő erkölcsi és anyagi garanciákat nyújtó magánvállalkozó nem akadna, úgy az építkezés és fürdő berendezés költségeinek és az artézi kut furásának fedezésére egy hazai pénzintézetnél felvesz a város nyolcvanezer forintot 4 1/2 évi 5% tőke- és kamattörlesztése mellett, melynek biztosítására a vagyonával és pótdóráival a város szavatol.

5-ször. A közgyűlés saját kebeléből egy hét tagból álló fürdő-bizottságot küld ki, hogy a jelen indítványban felemlített irányelvek kellő figyelembe vételével, a

szükséges előmunkálatokat haladéktalanul indítsa meg és arról a tisztelt közgyűlésnek részletes jelentést tegyen.

Méltóságos főispán ur!

Tehtetes köztörvényhatósági bizottság!

Igy jutna szeretet városunk egy modern közfürdő birtokába, minden nagyobb áldozatok és a város lakóinak megterhelése nélkül. A város lakóinak egy régi, hön óhajtott vágya menne teljesedésbe. Annak polgárai bálával viseltetnének a tisztelt köztörvényhatóság iránt és nevét megörökítené a késő utódoknál is az, kinek bathatós támogatásával az egészségügy ezen új temploma városunkban létesülne.

Minden párt, személyi tekinteteket és egyéni érdekeket mellőzve a tekintetes köztörvényhatósági bizottság meleg pártfogásába ajánlom indítványomat, melynek megtételével csakis a közjót óhajtottam szolgálmi csekély tehetséggel.

Hazaftias tisztelettel

Dr. Donoszlovits Vilmos,
városi bizottsági tag.

Ujdonságok.

**Lapunk legközelebbi száma a közbes-
eső kettős ünnep miatt jövő pénteken,
november hó 5-én jelenik meg.**

Audiencián. Trisehler X. Ferenc, hódásági föld-birtokos a mult héten audiencián volt Budapesten Ofel-ségénél a királynál s megköszönte a Ferenc József-renddel történt kitüntetését. Ófelsége kegyesen fogadta s a többek között azt kérdezte tőle, hogy bácskai föld-birtokos-e?

Jóváhagyás. A belügyminiszter a bogyáni katolikus kör alapszabályait jóváhagyta.

Választás. Novoszellő községében irnokká Eichardt Károlyt választották meg.

A dalárda hangversenye. A zombori kaszinó-egyleti dalárda e hó 26-án, kedden tartotta meg ez idei III. alapszabályszerű hangversenyét. A dalárda férfikara négy műdalt énekelt kiváló precizitással, valóságos művészettel. Travnyik Béla és Marschal Béla urak Beliczay „Induló“-ját játszották négykézre, kitűnő játékkal zajos tapsokat aratva. Szalay Frigyes ur Ilosvai Hugó „Oh! azok a nők“ c. vig magánjelenetét adta elő. Közönség nagyon gyéren volt jelen, a mi nem a dalárda, erre a kipróbált erejű, sikereiben gazdag egyestületre, hanem a közönség műérzkére vet árnyat. A csekély számú közönség a dalárda művészi énekeit színni nem akaró tappsal jutalmazta.

Választás. Parabutyon szülészsnővé Janik Józsefné Brenner Rozália választották meg.

Eljegyzés. Halász Gyula, Bács-Bodrogh vármegye gazdasági együletének volt titkára, Temes, Torontál, Bács és Krassó-Szörény vármegyék állattenyésztési felügyelője eljegyezte özv. kisbárai Kiss Ernőné szül. gyulai Gaál Piroksa urnot, gyulai Gaál István, m. kir. pénzügyi titkár leányát.

Választás. Lalityon végrehajtóvá Mánich Jakob választották meg.

Eltiltott tankönyv. A vallás- és közoktatásiügyi miniszter az ország összes tanfelügyelőségéhez intézett körlevelében értesíti az iskolák vezetőit, hogy az 1892-ik évben Balázsfalván megjelent s ismeretlen szerző által román nyelven irt népiskolai alkotmányt, mely kezdettől végig hiányosan és elferdítve van megírva, mint tankönyvet a használatól eltiltja s ennek szigorú ellenőrzésére felhívja a tanfelügyelők figyelmét.

Eljegyzés. Spitzer Márk, helybeli tekintélyes kereskedő leányát, Lujzát, eljegyezte Léderer Leó pécsi kereskedő.

A gimnázium jubileuma. A zombori állami főgimnázium november hó 13-án ünnepli meg fennállásának 25 éves jubileumát. A jubileum méltó megünneplésére nagyszabású előkészületeket tesz egy a tanári kar, mint az ifjúság. A jubileumi ünnepek sorozata a következő: I. Délelőtt 10 órakor háláadó istentisztelet. II. Délelőtt 11 órakor ünneplés a város háza nagy tanács-teremben. Az ünneplés műsora: 1. Millenniumi himnusz, Gaál F.-tól. Énekli az intézeti ifjúság vegyeskara. 2. Megnyitó beszéd. Mondja dr. Platz Bonifác, szegedi tanterületi főigazgató. 3. Ünneplő óda. Irtá és szavalja Kende Ferenc, gimn. tanár. 4. Ünneplő beszéd. Mondja Jeszenszky Dezső, gimn. tanár. 5. Vonósnyerges, Mozart-tól. Előadják: Ribiczey Kálmán VIII., Diener Elemér VII., Frey Gyula VIII. és Henneberg Géza VI. oszt. tanulók. 6. Záró beszéd. Mondja Bodnár György, gimn. igazgató. 7. Honfidal, Doppler K.-tól, előadja az intézeti ifjúság vegyeskara. 8. Rákóczy-induló. Előadja az intézeti ifjúság zenekara. — III. Este fél 8 órakor a Vadászkürt szálló emeleti termeiben táncvígalmommal egybekötött hangverseny az intézeti egyestületek javára. Műsor: 1. Népdalegyveleg, énekli az intézeti ifjúság vegyeskara. 2. Lucrécia Borgia. Cimbalmom előadja Zsuffa Jenő VIII. oszt. t. 3. Magándal Hubay J. a „Falurossza“ c. operájából, énekli Kelő M. ur. 4. Mi a haza? Köttemény Ábrányi E.-tól, szavalja Jeszenszky Jolán k. a. 6. Kettős ének. Éneklik Trisehler Gyulán ur és Gallé Irén k. a. 6. Négy kezes. Előadják Malesevit Miklósné és Vukicsevit Katinka urók. 7. Férfikardal. Énekli a kaszinó-egyleti dalárda. 8. Magyar népdalok. Előadja az intézeti ifjúság zenekara.

A város költségvetése. Heinecz Kálmán, városi főszámvérő összeállította a városnak jövő évi költségvetését. A költségvetést a holnap tartandó közgyűlésen tárgyalják. A város összes szükségletei 254,093 frt 17 kr. Ezzel szemben fedezet 50 százalékos pótdórával 255,632 frt 71 kr.

Hivatalvizsgálat. Michailovits Kornél, az újjvidéki járás főszolgabírája folyó hó 22-én Temerinben a jegyzői hivatalokat megvizsgálta; észrevételek nélkül, különös intézkedések szükségességének felmerlése nélkül, teljesen rendben találta az íródat s megelégedését fejezte ki.

Eskütvő. Zsambokréthy Aladár, helybeli kereskedő vasárnap délelőtt esküszik örök hűséget Kovács Hermina kisasszonynak.

A kereskedelmi iskola hangversenye. A zombori felső kereskedelmi iskola november hó 6-án megtartandó hangversenyére nagyban folynak az előkészületek. A hangverseny kiváló sikertűnek ígérkezik.

Katonai előléptetés. Serédy Géza, II. kerületi csendőrszázados I. oszt. százados lett előléptetve.

Pályázat. Pályázat van hirdetve az újdéki és szabadkai adóhivataloknál adóügyi, a palánki járás-bírósnál pedig segédtelekkönyvvezetői állásra.

Hangverseny és műkedvelői előadás.

A zombori iparos dalárda 1897. évi október hó 31-én, vasárnap a városi színházban műkedvelői előadással egybekötött dalestélyt rendez, melyre a nagyérdemű közönséget tisztelettel meghívja. Műsor: 1. A vadász gyönyöre... Férőkar. 2. a) Mátéffy „Magyar”-ja, Biharitól; b) Verbung, Lavottától. Vonóhangszeren előadja a műkedvelő zenekar. 3. A tanu. Irta Várady Antal. Szavalja Szász Sándor. 4. Rákóczi Sámuel. Irta Káldy Gyula. Férőkar. 5. Bercesényi nótája. (1708.) Vonóhangszeren előadja a műkedvelő zenekar. — Végül: „Katonásan.” Egyfelvonásos vígjáték. Irta Andreaszky Jenő. Rendezi: Szalay Frigyes ur. Személyek: Gárday Albert, nyug. huszárnagy — Gruda Pál ur. Jolán, özv. Berendy Gyuláné és Olga, unokahuga — Tauscher Anna és Lévy Ilma kisasszonyok. Lengy Emil, miniszteri titkár — Szász Sándor ur. Huszár Elemér, hírlapíró — Lévy Nándor ur. Gyuri, inas Gárdaynál — Schick Rezső ur. Idő: jelenkor. Hely: Gárday lakása. — Helyárak: Prosc. páholy 3 frt 50 kr. Páholy 3 frt. Földszinti ülőhelyek 70 kr. Karzati ülőhely 30 kr, állóhely 20 kr. A pártoló tagok a megküldött utalvánnyal válhatnak személyjegyet ráfizetés nélkül. A t. bérlők kéretnek helyeik megtartása iránt október 28-án, csütörtökön déli 12 óráig intézkedni, azontul mások igényei lesznek kielégítve. Jegyek előre válthatók Schick Rezső ékszerész üzletében. Kezdeté este pont 8 órakor.

A vidéki hírlapírók szövetsége javára. A vidéki hírlapírók szövetségének nyugdíjintézete javára rendezendő estélyéjében újabb értekezlet tartatott. Elhatározatot, hogy december első felében az „Eleven Ujság”-ot adják elő. A közelebbi teendők végzésére Dömötör Pál, kir. ítéltáblai bíró elnöke alatt egy szűkebb körű bizottság választatott meg.

Marhasó áruda Apatinban. Apatinban a marhasó könnyebb beszerezhetése céljából marhasó áruda állított fel, mely 1898. évi január hó 1-én lesz átveendő. Az áruda betöltése végett a zombori pénzügyigazgatóságnál folyó évi november hó 30-án délután 10 órakor írásbeli versenytárgyalás lesz. Közelebbi feltételek a pénzügyigazgatóság által kibocsájtott leírjéti hirdetményből tudhatók meg.

Az iparos dalárda estélye. A zombori iparos dalárda — mint már megirtuk — vasárnap műkedvelői előadással egybekötött hangversenyt rendez a városi színházban. Ez alkalommal fogják színházunkban a világitásnál a Auer-féle készülékeket alkalmazni. A közönség nagyban készült a törekvő iparos dalárda érdekességére előadására.

A megbokrosodott lovak áldozata. Bács-Topoljai levelezőnk írja: Borzasztó halállal mult ki a napokban Dósa Ferenc, a község egyik legtekintélyesebb és leggazdagabb földmivese. Dósa szántóföldjéről hazafelé hajtott, mikor tizes fiatal paripái az uton megbokrosodtak és eszevesztett száguldozának eredtek. Dósa minden erőlködése mellett sem bírt a lovakkal s oly szerencsétlenül bukott le a kocsirol, hogy lábával az elősaraglyán megakadt. A lovak sokáig vonszolták Dósat, míg végre az árokba buktak és a kocsi a gazdájukkal együtt össze-vissza törték. Dósanak már csak boltstétét találták meg. A gazdag polgár sorsa általános részvételt keltett.

Táncvigalom Bács-Almásán. A b.almási kereskedő ifjuság e hó 24-én a nagyvendéglő termében egy igen sikerült jótékony céllal rendezett, a melyen az izz. hitközség zine-java megjelent. A tiszta jövedelem a 14 frt 30 krmnyi felülfizetésekkel 29 frt 47 krt tett ki, mely összeg a b.almási izz. templom kifestési alapjához csatoltatott. A kedélyes mulatság reggeli 5 óráig tartott. — Felülfizettek: Wiener Samu 2 frt, Fiselher Emil (Baja) 1 frt 40 kr, Klein Lipót, Rosenberg Adolf 1—1 frt, Rosenberg Miksa 90 kr, Krahl Miksa, Spitzer Ignác 50—50 kr, Löwy N. (Budapest), Zuckerman N. (Budapest), Bosnyovszky N. (Budapest), Reisz Károly, Frankfurter Salamon, Schlesinger Herman, Zorn Armin, Friedl Antal, Beck Géza, Goldfahn Alfréd, Frankfurter Nándor, Rosenberg Emil, Krahl József, Friedl Béla, dr. Hermann Adolf, Basch Adolf, Furchtgott Jenő 40—40 kr, Beck Manó 20 kr.

Tűz Apatinban. Apatinban folyó hó 26-án, kedden reggeli 8 órakor Brand Antal házában ismeretlen okból tűz ütött ki, melynek három nádfedelű ház esett áldozatul; közöttük a községi járványkórház is. Az épületek biztosítva voltak.

Lopás. Cserenkáról írják: Mult éjjel ismeretlen tettesek Christ Péter földbirtokos szállításról elhajtották 18 drb birkát. A rendőrség vidéküzerte erélyesen nyomozza a tolvajokat.

Leányzóktetés. Felső-Szent-Ivánról írják: Már a mult tavasszal megkérte Bedzsula Márkó felső-szent-iváni legény a falu legszebb lányának, Jerkovic Mariának a kezét, a leány apja azonban inkább a lányal sokkal öregebb Gerendics Jócó bikityi legénynek ígérte Mariát. Most szombaton kellett volna megülni a lakodalmat, csak hogy egy kis hiba esett a lakodalmas háznál. Két nappal az esküvő előtt nem találtak sehoh a menyasszonyt, meg a testvérét Ancsát s ugyanabban az időben tünt el Csölics Ancsa, a nyoszolyólány is az apai házból. Hosszas keresés után megtaláltak a két Jerkovic lányt a Bedzsulák lakásán. Mariát Márk, Ancsát pedig Miklós, az öregebb ölelgette, a nyoszolyólányt, Csölics Ancsát meg a Bedzsula fiuk jóbarátja, Hernyák Petruszoktette meg. Az öreg Jerkovic előbb lelővéssel és több efelével fenyegetőzött, de később jobbnak látta elfogadni a Bedzsula fiukat vőnek, Csölics azonban hazavitte a leányát, nem akarja Hernyáknak adni. Hogy a dolog annál poétikusabb legyen: míg a legények földhöz ragadt szegény napszámások, addig a lányok jómódú parasztagdák gyermekei.

Kollemas tévedés. Erdekes jelenet játszódott le a minap a keleti pályaudvaron. A gyorsvonatról feltűnő szép fiatal hölgy száll le s alig lép a peronra, egy ur melegen üdvözlöi s még mielőtt megakadályozhatta volna, megöleli s megcsókolja. Csak azután vette észre, hogy tévedett s hogy unokahuga helyett, a ki szintén azzal a vonattal érkezett, idegen nót csókolt meg. A hölgy elég jó szívű volt és megbocsátotta a tévedést, s noha a fiatal ember csak éppen formalitásból kért bocsánatot.

Hadi szabályzatok a XVIII. századból.

A „Hadtörténelmi Közlemények” legújabb száma két régi hadi szabályzattól közöl mutatókat. Az egyiket Regal tábornok írta 1731-ben, a másikat Khevenhüller 1779-ben. Ezek a hadi cikkek valódi Martial törvények, melyek a kor egész kíméletlen nyereségét visszatükrözik. De ne feledjék, hogy e cikkek egy zsoldos csapat számára irattak, mely az egész világ söpredékéből került össze, mely az emberiség érzelmeit nem ismerte, s egy rakoncátlan, vérszomjas csőséleket képezett, alig jobbat, mint a harmincéves háboru Landsknechtei.

E cikkek valóságos vérpontok, melyek más büntetést nem ismernek, mint a halált s rendszeresen oda törekszenek, hogy a rémtületes cselekmények elrettentés által küzdessenek le.

A halálbüntetésről szóló pontok a következők: Halállal büntetik az, a ki vezénylő tisztjének ellenszégül, valamint az, legyen bár tiszt vagy közlegény, a ki párbajt viv.

Az ellenséghez átszököttek, ha ismét kézrekerülnek, felakasztatnak.

A parancsnok, a ki egy erődöt átad, meghal, a legénységéből pedig, ha szintén bűnös, minden tizedik; a többi (egy külön eljárás szerint) meggyalázandó.

A ki barátságos országban gyujtogat, tűzhalált szenved.

Epp úgy az is, a ki bűbajos mesterséget üz. Utanállók kerébe tötnek.

Hamis eskütök két ujja levágtatik. Az eddigi szokás, hogy kisebb bűnökért is a katona fület levágták, már elmarad, de jól helyettesíti a vesszőfutás, a mely 300 ember közt bajtárván végre, nem ritkán halálos kimenetelű volt s egész a 19-ik század közepéig fennmaradt.

Szinte meglepő, ha néha egy-egy humánus rendelkezésre bukkanunk, bár formája annak is néha csodálatos.

Egy helyen például áll: „az altiszt óvakodjék attól, hogy rendreállítás alkalmával kemény vagy gyalázó kifejezéseket használjon”; máshol: „a kapitány parancsait ildomossággal adja, mert az alárendeltek észszel is lehet kormányozni”. Tovább: „A katonát nem szabad pofozni, rugdalni, vagy más, a becsületet sértő módon bántalmazni; mert egy bizonyos tekintet, a melylyel egyik a másik iránt viseltetik, tiszteletet gerjeszt és növeli a tekintélyt”.

Hasonló, de eredeti elveket vall az örökösödési eljárás: Regal szabályzata szerint, „ha egy tiszt örökösök és végrendelet nélkül hal el, egész hagyatéka a valóságos ezredesre száll; máskülömben (ha tudniillik örökösök vannak) az ezredesé az elhalt legjobb lova, nyereggel és felszereléssel, vagy száz arany; az ezredes választat.”

Ha azonban a tiszt szegény özvegyet hagy hátra, az elhalt legjobb lova ugyan az ezredesé, de elvárható tőle, hogy azt el nem fogadja. Hogy azonban a jog föntartassék, az ezredes köteles a lovat istállójába vezetetni, a honnét azután bármikor visszakültheti.

Fatális bók. Elza kisasszony (Dilettans énekesnő): Az a fiatal ember az imént azt mondta, hogy sokért nem adná, ha olyan hangja lenne, mint nekem. Vajjon kicsoda ez az ur?

A bási: Kikiáltó egy árverező csarnokban.

Virág a betegszobában. Annak a kérd snek a megoldására, hogy helyen való-e, ha a beteg szobájában virágok vannak, több németországi kórház jelentése alapján statisztikát állítottak össze. Kétségtelen, hogy a virágok hatással vannak a betegre s ezzel az orvosnak számolnia is kell. Így például nem szabad a beteg szobájában levagott virágot elhelyezni, mert ha a virág illata nem is ár, de könnyen megeshetik, hogy a vízben a virágok kicsiráznak s ez ártalmas lehet. Semmiesetre sem szabad az ilyen levagott virágot egy napnál tovább a szobában hagyni, de legjobb, ha csakis cserép-virágot viszünk oda, ahol beteg van. A művirág is nagyon ártalmas, mert erre a por könnyen lerakódik. Erős és idegigító illat talandó a betegszobától. A virágot semmiesetre se kell teljesen eltiltani a betegtől, mert köztudomású dolog, hogyha a beteg ibolyát, nefelejstet, vagy más kedves virágot lát, ez gyakran nagy hatással van a hangulatára. Sőt nagyon ajánlható volna, hogy minden beteg szobájába zöld ágakat, gallyakat helyezzenek el, mert ez minden betegnek jól esik.

Nemesszívú tolvaj. Biró: Ön a jóltevője biciklijét ellopta. Miért tette ezt?

Vádlott: Egy hónap óta hét bordáját törte össze és tegnap az orrát is bezuzta. Ezt már nem nézhettem tovább.

Időjárás szabályok. Egy neves meteorológus a következő szabályokat állította föl, mint a melyek a következő nap időjárására miudig beválnak.

Fürtös felhők emelkedő barométer mellett s ezenkívül északi, vagy keleti szél, szép időre mutatnak; fürtös felhők süllyedő barométer mellett esőt jelentenek.

Hosszra nyult fürtös felhők szelet jeleznek s egyuttal megmutatják annak irányát. Ha a nap keltett gyenge, kevés kiterjedt pir előzi meg s az első nap-sugarak mélyen a horizont alatt jelennek meg, úgy felhős ég dacára is szép nap várható. Ha ellenben a reggeli pir erős és kiterjedt s az első fénysugár felhők mögött, magasan a horizonton jelenik meg, vagy éppen a felhők nagyon sötét foltosak, úgy szelet és esőt kapunk. Ha a déli égtáj este tiszta, szép idő várható.

Ha naplementekor az ég nagyon vörös keleten, úgy szélre és zivatarrá, ha délkeleten is, úgy esőre van kilátás.

Magas, hóhegyekhez hasonló felhők rendszerint semmit sem jelentenek; ha azonban nyáron reggel 8—9 órakor keletkeznek s a barométer süllyed, akkor délután égháboru lesz.

Ha reggel 4—9 óráig esik, úgy délig még kisítt a nap. Ha borult ég mellett, de délután, vagy este kezd esni, akkor másnap is esik.

Ha egészen beborult égen apró, sötét, tépett felhők szálladoznak, tartós eső várható.

Ködös, hegyeken képződő felhők, ha buzamosabban tartanak, terjeszkednek és alásüllyednek: esőt, ha föl-emelkednek és oszladoznak; szép időt jeleznek.

Vicinális vasuton. Kalauz: Nincs véletlenül valamelyik urnál egy kötél? A lokomotív láncza az imént elszakadt...

Századvégi fu. Apa: Ugyan Bandi, ne kinezd már a szegény legyeket.

Bandi: De papa, hiszen csak masszizrom őket.

A kolduló gyermekek ellen. Három évvel ezelőtt Párisban egyesület alakult, a mely meg akarja akadályozni azt, hogy a gyermekek az utcán kolduljanak. Az egyesület tagjai az ilyen kolduló gyermekeket iskolákba és intézetekbe helyezték el. Ez azonban gyakran nehézséggel jár, mert hány szülő van, a ki gyermekét koldulni küldi, hogy ily módon pénzhez jusson s makacsul ellentáll a jóakór egyesület működésének. Az egyesület legutóbbi jelentéséből kitűnik, hogy Párisban jelenleg ötvenezer olyan gyermek van, a ki szülői nem taníttatnak. A szegény gyermekek napestig az utcán kóborolnak. Ezek között tizezer gyermek egyáltalán be sincs iratva az iskolába, negyvenezer pedig, ha be is van iratva, csak nagyrítán néz az iskola felé. Inkább az utcán szaladgál, koldul s virágot vagy egyéb apróságot árul.

Jóízű gyümölcs. Felőség (a férjhez):

— Ne haragudj szívem, hogy nincs gyümölcs, mert az új szakácsné nem hozott a piacról. Mostanra be kell érned — egy csókkal. Nos?

Férj: — Hát hívd be az új szakácsné.

A pipa és a kutyuska. Egy angol vasuton történt a következő mulatságos eset. Egyik vasuti kocsi, a melyben egy katonatiszt ült, bezsált egy hölgy is, a ki szépen fészült kutyácskát tartott az ölében. A katonatiszt, a mikor a vonat elindult, elővette a pipáját és vidáman kezdte ergetni a füstöt. A hölgy erre bosszusan ugrott föl helyéről, kikapta a pipát utitársaságjából s kidobta azt az ablakon. A katonatiszt nem szolt egy szót sem, a másik pillanatban kikapta a szépen fészült kutyácskát a hölgy kezéből és szintén kidobta az ablakon. Természetesen óriási csatapaté támadt ebből: a hölgy a rendőrséggel fenyegetőzött s alig várta, hogy a legközelebbi állomásra érkezzenek. A dolog azonban váratlanul jóra fordult. Mikor az állomás kiszálltak a kocsiból, egyszerre előbük szalad a kutyácska, szájában a még mindig égő pipával. (Aki hiszi.)

Malicia. Pakász ur: Azt mondják, hogy a házasságok lassankint egész hasonlókká lesznek egymáshoz. Margit kisasszony: Az Istenért, ne mondja ezt senkinek, mert sobase kap feleséget.

Vonatok indulása és érkezése Zomborban. Az október hó 1-től érvényes és most kiadott vasuti menetrend szerint Zomborban a következő időkben érkeznek, illetve indulnak a vonatok:

1. Szabadka felé indulás: Reggel 6 óra 46 perckor személyvonat, déli 11 óra 54 perckor személyvonat és esti 8 óra 35 perckor vegyesvonat.

2. Szabadka felől érkezés: Reggeli 6 óra 45 perckor vegyesvonat, délutáni 3 óra 34 perckor személyvonat, esti 8 óra 34 perckor személyvonat.

3. Gombos felé indulás: Reggeli 6 óra 55 perckor vegyesvonat, délutáni 3 óra 41 perckor személyvonat, esti 8 óra 41 perckor személyvonat.

4. Gombos felől érkezés: Reggeli 6 óra 39 perckor személyvonat, déli 11 óra 47 perckor személyvonat, esti 8 óra 25 perckor vegyesvonat.

5. Baja felé indulás: Reggeli 7 óra 05 perckor személyvonat, délutáni 4 óra 05 perckor vegyesvonat.

6. Baja felől érkezés: Délutáni 3 óra 24 perckor személyvonat, reggeli 6 óra 25 perckor vegyesvonat.

7. Ujvidék felé indulás: Délutáni 3 óra 51 perckor személyvonat, hajnali 2 óra 30 perckor vegyesvonat.

8. Ujvidék felől érkezés: Reggeli 6 óra 30 perckor személyvonat, esti 7 óra 18 perckor vegyesvonat.

Művészet és irodalom.

A „Vasárnapi Ujság” október 24-iki száma 21 képpel, s a következők tartalommal jelent meg: „Keszthelyről” (Gr. Festetics György és Taszili arcképeivel s képekkel Keszthelyről és a keszthelyi gazdasági tanintézet százéves jubileumáról, Erdélyi, Décey és Satrál A. fényképe után). — „II. Oszkár svéd király dala” (költemény). — Regénytár: „Vesztett boldogság.” Verses regény. Irta Erdélyi Zoltán. Az Akadémia által a Nádasdy-féle 100 aranyas díjjal jutalmazott pályamű (Neogrady Antal eredeti rajzaival). — „Dardentor Clovis” Verne Gyula új regénye (az eredeti francia kiadás illusztrációival). — „Egy királyné számtizetesben.” (IV. Gusztáv Adolf svéd király neje, Bádeni Friderika). — „Szent Gellért püspökről.” — „Marlborough tábornagy jel-szava.” Elbeszélés. Angolból. — „A német császárné ruhátára.” — „A kismegyeri emlékszólop” (képekkel). — „Bányászok kongresszusa” (képpel a rimaszombati bányászkonferenciáról). — „Mudrony Soma” (arcképpel). — „Két új miniszterelnök” (Zaimis görög és Sagasta spanyol miniszterelnök arcképeivel). — „Divallevél” (divatképpel). — Irodalom és művészet, Közintézetek és egy-letek, Sakkjáték, Képtalány, Egyveleg stb. rendezheti rovatok. „A Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre 2 frt, a „Politikai Ujdonásokkal” együtt 3 frt. Megrendelhető a Franklin-Társulat kiadóhivatalában. (Budapest IV., egyetem-u. 4. sz.) Ugyanitt megrendelhető a „Képes Néplap”, a legolcsóbb újság a magyar nép számára, félévre csak 1 frt 20 kr.

CSARNOK.

A MEGSÉRTETT KINGSTÁRI LÓ.

— Egy huszárkapitány esete. —

A „Szegedi Napló” írja a következő érdekes dolgot:

A disciplina az disciplina, a kaszárnya kaszárnya, azonban a katona nem cibil, a kinstári ló — nem cibil ló, azzal nem lehet tréfálni, azt nem lehet megsérteni.

A cibil is ember, a cibil ló is ló, de egészen más ember és más ló az — a kaszárnyából nézve és ezen kinstári nézpontból a loányag ép oly becses, mint az emberanyag, sőt némely regruta a kitanítási időre örvendezve cserélne el szolgálatbeli állását a legutolsó közhuszár lovával, a mit el lehet hinni bizonyítás nélkül.

A lovilagban a kinstári szolgálat — bizonyosan felsőbb rangot jelent, a minek van némi értelme, mert a mi ló huszár alá való, az a lovak nemesebb fajtája, az már rangosabb, egészséges, jó állás dolgában és mint az alábbi, bár hihetetlenül hangzó, de megtörtént kaszárnya-históriából kitetszik, a kinstári lói állással mentelmi jog is jár — mindenféle sértésekkel szemben.

Le se
nem hallottuk
a jómnap e
egy huszárló
méltaul m
A száza
és mikor kij
— Nem
S azóta
A löhite
ban, a hol t
rajta: ne tess
megfelekedni
esett: megser
Nem vá
sarkantuzta
te kutyának
nemes kincs
a gyakorlat
közöttik az al
vakat, a szá
derekü kinst
— Ezer
A parat
rászögeze tel
ordináció ell
— Száz
raportra jön
A tisztel
elhalványult
vén, hogy par
Mánap
erős leckét a
mivel a discip
szobafogságra
A száza
és az itélet m
Még az
tiz napot le k
Le kele
Már nem
Az eset
a közeli város

Le se irnánk, ha egészen megbízható forrásból nem hallottuk volna, hogy milyen súlyos sértést történt a jómnap egy közeli nagyobb város kaszárnyájában egy huszárló ellen és milyen fényes elégtételt kapott a méltatlanul megsértett kincstári állat.

A százados ur tíz napi kaszárnya-fogságot kapott és mikor kijött, így szólt:

— Nem szolgálak tovább.

S azóta nem szolgál.

A lóhítoriát mindenütt tudják az alföldi városokban, a hol huszárság van és van nagy okulni való rajta: ne tessék a kincstári ló iránt való szubordinációról megfeledkezni. Mert Gy. huszárkapitány ebbe a hibába esett: megsértett egy huszárlót.

Nem vágta bele a kardot, nem ébeztette, nem sarkantyuzta véresre, nem mondotta neki: te cibildög, te kutyánk való, hanem mikor a lovárdában a többi nemes kincstári állatok társaságában ezt is sétáltatták a gyakorlat után és a mint ott többen a tiszték — köztük az alezredes parancsnok ur is nézegették a lovakat, a százados ur azt a nagyfejű, nehéz lábú, hosszú dereku kincstári állatot így lebecsülte:

— Ezért egy koronát se adnék.

A parancsnok ur szemé haragban lobbant fel és részögezte tekintetét a kincstári állat sértőjére, a szubordináció ellen vétkező századosra.

— Százados ur, — zugott a szava — ön holnap raportra jön hozzám.

A tiszték megdöbbenve néztek össze. A százados elhalványult és felindultan vágta magát glédába, jelentvén, hogy parancsára ezredes ur.

Másnap elment a parancsnok elé, a parancsnok erős leckét adott neki a kincstári ló lebecsüléséért, a mivel a disziplinát sértette meg — és tíz napi kaszárnyai szobafogságra ítélte.

A százados megdöbbenve hallgatta a dorgatoriumot és az ítélet mélyen lesújtotta.

Még az nap kijelentette tisztársainak, hogy ha a tíz napot le kell töltenie — nem szolgál tovább.

Le kellett töltenie.

Már nem szolgál. Nyugdíjazását kérte és megkapta.

Az eset a huszárság körében — mint tudósítónk a közeli városból írja — nagy feltűnést keltett.

Közgazdaság.

A mezei pockok és egerek, valamint az ellenük való védekezés.

(Folytatás.)

III. A mezei pockok és egerek, azok életmódja és kártékonyasága.

Az előző fejezetben ismertetett károkat nálunk a nyelvszokás szerint általában az egereknek és pedig az u. n. mezei egereknek tulajdonítjuk, holott azok tulajdonképpen pockoktól származnak. Mindennapi használatban a pockok és egér nevet majdnem azonos jelentésűnek vesszük; a köznépi nem, vagy alig ismeri különbséget e két állat között és sokszor csak a tájszólás hatása alatt hol egyikről, hol másikról beszél; a műveltebb gazda pedig inkább meg szokásból mindig csak az egeret említi, holott az valójában pockok.

Lássuk tehát röviden mi a pockok és mi az egér és pedig a megkülönböztető belyegjegyek határozottabb feltűnése végett, állítsuk azokat egymással szembe és párhuzamosan, megjegyezvén egyelőre csak azt, hogy nálunk a tulajdonképeni kártevő a pockok, míg az egér ritkább; az előbbinek helyes neve mezei pockok (Arvicola arvalis), az utóbbinak mezei egér (Mus agrarius Pall) és hogy mindkettő az emlős állatoknak rágesálók (Glires, Rodentia vagy Rosores) rendjébe tartozik.

Mezei pockok. Teste: zömök, tömzsi; feje; vastag; orra: tompa; füle: kicsi, kevéssé kiáll a szorból, ez utóbbi majdnem egészen eltakarja; zápfoga: felülte zegzugos és csak a széle zománcos; lába: valamennyi egyforma; járása-futása: egyenletes; farka: a test hosszúságánál feltűnően rövidebb (a test egyharmadánál valami kevéssel hosszabb) szőrös és pikkely nincsen rajta; színe: hátán sárgás-szürke, oldalán világosabb, hasán szennyes-rozsda-fehéres; testhossza: szerfelett változó és 7—12 centiméter között ingadozik, átlagos hosszúsága 8—10 centiméter és farka külön 3—4 centiméter; lakása: lyukat fur és a talajt nagyon turja; előfordulása: majdnem mindenütt közönséges, sokszor tömeges.

Mezei egér. Teste: karcsu; feje: inkább hegyes; orra: hegyes; füle: nagyobb és a szorból nagyon kiáll; zápfoga: koronája puposodó és egész felülete zománcos; lába: a hátsó lábpar valamivel hosszabb az elsőnél; járása-futása: némileg ugrándozó, kivált ha gyorsan mozog; farka: hosszú, a testnél csak valamivel rövidebb, felül barna, alul szürke, felületét 100—120 könnyen lebamló pikkelygyűrű fedi; színe: hátán vörhenyes-barna, közepén fekete hosszisikkal, hasa fele fehér; testhossza: nagyság dolgában egy keveset szintén ingadozik, teste átlag 10 centiméter, farka külön 8 centiméter hosszú; lakása: csak lyukat ás, talajt nem igen tur; előfordulása: csak elvétve fordul elő tömegesen, a pockoknál jóval ritkábban.

Mint azt a fenti összehasonlításból látjuk, a különbség e két állat között jelentékeny, mely kivált a test, fej, orr, fül és fark alkotása szerint könnyen megkülönböztethető egymástól.

Mint hogy mindkét állatnak nagyjában véve majdnem egyforma életmódja van, az alábbi ismertetés mindkettőre találó, azzal a kikötéssel, hogy a pockok szaporább.

Ezen utóbbi állat minden rendes mivelés alatt lévő szárazabb talajban tartózkodhatik, tehát egy a kötött talajban, mint a lazább homokban. A pockokal egyidejűleg letelepedhetik ugyanarra a helyre az egér is, de az már a kissé nedvesebb részeket is lefoglalja: bokros, lankás helyeket, cserjés parttaljakat és erdőszéleket is, míg a pockok inkább a nyílt, szabad mezőt kedveli. Legszívesebben szeret tartózkodni herésekben és lucernásokban, szántóföldhöz közel eső meszgyéken, gyeses helyen, füves partokon és pedig egy a csatornák és árkok mentén, mint a vasúti töltések hosszában. Ideiglenes — kivált téli — tanyául szolgálnak a szalmakazlak, takarmány boglyák alja és környéke, aratáskor a kepék és gabonakeresztek alja. Téli általában véve az emberlakta helyekre, vagy azok közelébe húzódik.

Az áttelelt pocok állandó tartózkodási helyétől leginkább olyan helyet keres, ahol úgy maga, mint ivadéka mindig bőséges táplálékot talál: innen van, hogy kora tavasszal a pocok leginkább herésekben, lucernásokban, kaszálók és őszi vetésekben tartózkodik, ellenben a gyomoktól tiszta ugarföldön soha.

Az állandó letelepedés helyén különféle mélységű lyukat ás. Nem mindig ás utat, mert ha régre akad, felhasználja a maga céljára azt is. E lyuk néha 30—40, sőt olykor 60 centiméter mély. E mélységbe rendszerint csak egy csatorna vezet, ellenben fölfelé 5—6 vagy több részre ágazik, úgy hogy néha az egy vagy két lépésnyi távolban lévő kijárások tulajdonképpen csak egy és ugyanazon egérlyuknak a bejárói. Az egymás mellett lévő egérlyuk bejárója néha annyira keresztül-kasul vezet, hogy az egér a föld alatt könnyen elmenekülhet egyik lyukból a másikba. Friss szántásban, kivált pedig az őszi vetésben vakondok módjára mintegy 4—5 centiméter mélységben két-három méternyi távolba földalatti csatornát ás. Hogy pedig föld felett, kivált gyeses talajon, lucernásokban és herésekben is könnyen és akadálytalanul haladjon, ott külön egerutakat készít, amelyek az egyes fű- és növénytövek aljában több méternyi távolba elvezetnek és szintén olyan zegzugosak, mint földalatti csatornái. Ezen utak helyén a föld ki van taposva s az utba eső növény ki van rágyva, míg a magasabb száraz fent annyira összehajolnak, hogy az egerút felett valószínűleg boltozatot alkotnak.

Itt tartózkodik az egér és itt párzik is. Fészket nem a lyuk mélyén építi; ide csak végső veszély pillanatában földözje elől menekül; innen van, hogy az egerésző kutya, ha az egeret futtában nem fogja el, földből csak ritka esetben ássa ki. Ugyancsak e mélységben van a kissé kitágult éléskamrája, amelybe a télire valót hordja. Napi pihenő és alvási helye, valamint fészke 15—20 centiméternyi mélységben van. A nyári fészek rendszeren közel esik a föld felszínéhez, míg a téli valamivel alantabb van. Csanád-Apácán (Csanád vármegyében) december hó végén az egereket fészkestől csak mintegy 15—20 centiméter mélységből ástuk ki.

A fészkek maga igénytelen: egy-két marék összehordott szalmából áll, melynek szarát az egér puha tömeggé foszlatja, morzsolja és rágesálja össze. Ez utóbbit nem azért teszi, mintha az összemorzsolts szalmából magának és fiának puha nyugvó helyet akarna készíteni: ellenkezőleg, természetes kényszer, az ösztöne viszi rá.

Az egér a rágesáló állatok rendjébe tartozik, tehát fogalkotás dolgában rokon a nyullal, mókussal (evetkével), ürgevel (Spermophilus citillus), alpesi mormotával, pelével (Myoxus), hőresöggel (Cricetus), a nálunk ritka földi kutyával (Spalax typhlus) és ugyancsak a nálunk már kihalt hóddal; mindezeknél különösen ki van fejlődve az előre álló és vésőidomu négy metszőfog (felső és alsó állkapocsban 2—2), mely folytonosan nő. Az igaz, hogy amennyire e fog nő, a rágesálás közben annyira kopik is s azért legtöbbször a fognöves fül sem tűnik. Amde a kopás és növes nincs mindig egymással arányban. A szilikes szalmaszál koptatja a fogat, de egyéb puha táplálék nem s azért aztán kénytelen az egér — mint a bazi nyul — fogat úgy koptatni, hogy azt folytonosan egymáshoz előlrol hátrafelé dörzsöli, vagy hogy sokszor olyan anyagon rágesál, pl. a házi egér rossz bőrön, posztón, amely neki táplálékul egyáltalán nem szolgál.*

Igy teszi azt a pocok a fészkeknek szánt szalmával; ha föld alatt van, fogat az odáhozott szalmán koptatja, amely utóbb annyira finomra van morzsolva, hogy alig lehet ráismerni.

Öt héttel a párzás után az anyaegér megellik. Fiainak száma igen változik. Tavasszal, valamint a fiatal egér első ellésénél e szám kicsi, 3, 5, 7 lehet; meglelt egér nyár derekán bő táplálék mellett rendszeren 10—12 darabot, de 16-ot is vet, úgy hogy ez utóbbi esetben az anya egy-egy emlőn két egérfit kénytelen táplálni. A világra jött fiatal egér meztelen, vak és helyéből nem mozdulhat, hanem egy tömegben fekszik. De ha szeme kinyílik és bőrt szőr borítja, akkor annyira rohamosan fejlődik, hogy nyolc hét alatt teljesen megnőtt és párzik. Anyja pedig egy hét múlva már szintén párzik és négy hét múlva újabb ivadékok hoz.

Az egér átlag egy évig él, miközben 4—5 szőr ellik; egyszer-kétszer kitelelés előtt, háromszor-négyszer kitelelés után. Azok az egerek, melyek nyár elején, aratás előtt jönnek a világra, a bő táplálék és kedvező időjárás mellett aránylag rendkívül nagyra nőnek. Egy ilyen egér olyan nagy, mint egy kisebb patkány (12—14 cm. hosszú). A késő őszi példányok, valamint azok, melyek már egerjárás idején ellenek, csak félakkorak. Innen van, hogy az emberek a mezei pockok között sokszor két fajt látnak: egy nagyot és egy kicsit, ami a feltűnő termet dacára azonban mégis csak egy és ugyanazon állatfaj.

(Folyt. köv.)

* Ha ezek az állatok a fogkoptatást abbahagyják, vagy egyik-másik okná abba hagyják kénytelenek, az rájuk néve életveszélyes, amennyiben akkor a le nem kopott fog nagyon hosszúra nő és görbült alakjánál fogva valószínűleg agyarálatot nyer. Az ilyen torzított nyulaknál gyakran akad, pl. mert az egyik metszőfogát elvesztette, akkor az ellentétes fog csakhamar nagyra nő. Szerenése, ha kínó a szájból, de ha az ellentétes állkapocsban megakad, akkor valószínűleg pecek és megakadályozza az állatot, hogy száját használhassa. Az ilyen esetben az állat éhen vész.

NYILTTÉR.*

Zomborból Budapestre való költözésem alkalmából mindazon barátainknak és ismerőseimnek, a kiktől az idő rövidsége folytán személyesen el nem búcsúzhattam, ez uton mondom szívvelyes „Isten hozzádot”.

Zombor, 1897. október 29-én.

Schäffner Károly.

* Az e rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.

Felolvas szerkesztő:
Dr. BALOGHY ERNŐ,
kő- és váltó-üggyvéd.
Laptulajdonos és kiadó
BITTERMANN ANDOR.

HIRDETÉSEK.

434.1 szám.

kig. 1897.

Pályázati hirdetmény.

Kovil-Szent-Iván községben ujonnan rendezesített állandó gyermekmenedékházban alkalmazandó dajka állásra ezennel pályázatot nyitunk és felhívjuk a folyamodókat, hogy kérvényeiket alulírott község előljáróságánál legkésőbb **folvó évi november hó 10-éig** terjeszszék be.

A dajka évi fizetése 180 frt és szabad lakás.

Kovil-Szent-Iván, 1897. évi október hó 15-én.

Borovszky Ferenc,

jegyző.

Pacsarity,

3—2

biró.

Pályázat.

A gajdobrai (Bácsmegeye) r. kath. német-magyar tannyelvű népiskolánál leküszönés folytán üresedésbe jött és folyó évi december hó 15-ével betöltendő két tanítói állásra.

Javadalmazás: készpénzfizetés címen 450 frt és lakbér fejében 50 frt.

Megjegyeztetik, hogy az ismétlő iskola tartásáért a tanítóknak külön díjazás nem jár és hogy a kellőleg felszerelt s a gajdobrai r. kath. iskolaszékre címzett folyamodványok **folvó évi november hó 25-éig** főtisztelendő Szauter István ker. esperes urhoz Obrováca küldendők.

Gajdobrán, 1897. évi október 25-én.

3—1

Az iskolaszék.

1772. szám.

kig. 1897.

Pályázati hirdetmény.

Káty községben leküszönés folytán üresedésbe jött rendőrvetetői állásra ezennel pályázatot nyitattik. Évi fizetés 320 frt havi utólagos részletekben, a szükséges ruházat és teljes felszerelés.

A szabályrendelet értelmében kellőleg felszerelt kérvények **f. évi november hó 5-ig** a községi előljáróságához nyújtandók be.

Kátyon, 1897. évi október hó 19-én.

Szaich Gyula,

jegyző.

Renner Frigyes,

2—2

biró.

9401. szám.

kig. 1897.

Pályázat.

Az újvidéki járáshoz tartozó Kiszács községben lemondás folytán üresedésbe jött és 360 frt havi előleges részletekben fizetendő évi fizetéssel javadalmazott irnoki állásra pályázatot nyitok.

Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtnak, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket az újvidéki járás szolgabírói hivatalához **folvó évi október hó 30-ának délutáni 5 órájáig** nyújtsák be, később benyújtott pályázatok figyelembe vétetini nem fognak; a választás határideje folyó évi november hó 4-ének délelőttiére tűzetik ki.

Újvidék, 1897. évi október hó 17-én.

Mezey Imre,

3—3

szolgabíró.

685. szám.

bir. 1897.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közbírré teszi, hogy a hódásági kir. járásbíróság 5195/1897. számú végzése által dr. Legrand Ferenc hódásági ügyvéd által képviselt „Hódásági takarékpénztár” javára Kovács Mihály pívnicai lakos ellen 1500 frt tőke, ennek 1896. évi december hó 16. napjától számított 8% kamatai és eddig összesen 73 frt 76 kr perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 1030 frtra becsült csöves kukorica, buza, kender, kocsai stb. ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a 6237/1897. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis Pívnicán alperes lakásán leendő eszközülésére 1897. évi november hó 5-ik napjának délutáni 2 órája határidőül kitűzettek és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ban megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Hódásághon, 1897. évi október hó 21-én.

Váczy János,

kir. bir. végrehajtó.

Kiadó üzlethelyiség.
Zomborban, Kossuth Lajos- (fő-) utca,
Frey-féle házban a
„Központi sörcsarnok“
helyisége, továbbá egy udvari szoba,
konyha és pince
azonnal kiadó.
Bővebb értesítést ad
Knipl Gáspár,
vendéglős.

1608. szám 1897.

Hirdetmény.

Felső-Szent-Iván község előljárósága közhírré teszi, hogy a község határában gyakorolható vadászati jog a bérlő elhalálása folytán 1898. évi január hó 1-től számított 6 egymásutáni évre f. évi november hó 14-én d. e. 9 órakor a község házában megtartandó nyilvános árverésen, évi 68 frt kikiáltási árral kezdve, haszonbérbe fog adatni.

A képviselőtestület által megállapított részletes árverési feltételek a jegyzői hivatalban fenti napig a hivatalos órák alatt bárki által megtekinthetők, valamint zárt írásbeli ajánlatok is oda nyújtandók be.

Felső-Szent-Ivánon, 1897. évi október 25.

3-1

Az előljáróság.

11,381. szám 1897.

Pályázati hirdetmény.

A b. kulai járásba kebelezett Cservenka községében megüresedett és évi 300 frt fizetéssel javadalmazott II. od. irnoki állásra ezennel pályázatot nyitok. Felhívom az ezen állást elnyerni óhajtókat, hogy szabályszerűen felszerelt folyamodványukat hozzám f. évi november 7-éig annál is inkább nyujtsák be, mert az azon túl érkezőket figyelembe venni nem fogom.

A választás Cservenka község házában folyó évi november hó 9-én délelőtt 11 órakor fog megtartatni.

B. Kulán, 1897. évi október hó 16-án.

2-1

Lichtneckert József,
szolgabíró.

6589.

kig. 1897.

Pályázat.

Apatin nagyközségben megüresedett községi orvosi állásra pályázat hirdetem.

Ezen állással következő javadalmazás van egybekötve:

- 700 frt évi készpénzfizetés;
- 40 kr nappali és 80 kr éjjeli látogatási díj és
- az előírt halottkémlesi díj, miután a megválasztandó orvos a halottkémlelést is teljesíteni tartozik.

Pályázni óhajtók felhívattak, hogy az 1876. évi XXI. t. c. 143. §-a és az 1886. évi XXII. t. c. 73. §-ában előírt minősítésüket igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényeiket f. évi november hó 5-ig bezárólag hozzám nyujtsák be.

Apatin, 1897. évi október 16-án.

2-2

Deák Zsigmond,
főszolgabíró.

Eladó ház.

Zomborban, Radisics-utca 104. szám alatt levő Csipics-féle ház, mely korcsmahelyiségnek kiválóan alkalmas, — **szabad kézből eladó.**

Tudakozódhatni **Kohn Imre** sórnagykereskedőnél helyben. 3-3

Javitott ekéimet,

melyekre ez év folyamán szabadalmat is nyertem, kitűnő előnyeiknél fogva van szerencsém a t. gazdaközönség figyelmébe ajánlani. — Az ekefej öntött acél és egy levehető póttalppal van ellátva. A kormánylemez rövid használat után kicsilolódik és csavarvonalserű alkatánál fogva még a legnedvesebb hantot sem veszi fel.

Megrendelések és javítások jutányos áron, gyorsan és pontosan teljesíttetnek,

3-2

Pfeiffer Jánosnál Bajmokon.

MIT BESZÉL A GÓLYA?

Helyiségünk teljes kibővítése után bátorodunk a nagyérdemű közönség figyelmét az **AZ ÚJONNAN BERENDEZETT, GAZDAG VÁLASZTÉKU, MINDENENŰ**

BEL- ÉS KÜLFÖLDI NŐI DIVATSZÖVETEK,

továbbá legnagyobb választéku NŐI-, LEÁNY- és GYERMEKKALAP- (bécsi és párisi minta) RAKTÁRRA felhívni.

Egyben tudatjuk, hogy a szomszédos helyiségben **LEGFINOMABB BÉCSI és KARLSBADI KÉSZÍTMÉNYŰ LÁBBELI-OSZTÁLYT NYITOTTUNK.**

Mértékvetel a javítóműhelyel össze van kötve.

Miután a már ismert szolid, szabott árak a nagyérdemű közönségnek előnyös vételt biztosítanak, a nagyérdemű közönség becses pártfogását kérve, vagyunk

mély tisztelettel

HIRSCHENHAUSER és KOVÁCS,
a „GÓLYÁHOZ“
címzett áruház tulajdonosai
ZOMBORBAN.

BITTERMANN NÁNDOR és FIA
KÖNYV- ÉS KÖNYVOMDAI INTÉZETE
ZOMBORBAN
A VÁRMEGYE PALOTÁJÁBAN.

Közégségi nyomtatványokból nagy raktár.

Papir- és írószerek a bevásárlási áron.

Könyvkötőmunkák elfogadtatnak és a kiállítási áron szállítatnak.

Községeknek három havi hitel.

A „BÁCSKA“ kiadóhivatala.

Telefon szám: 18.

Telefon szám: 18.

itt megrendelhetők:
Váltók.
Gyászlapok.
Számok.
Levelefejek.
Névjegyek.
Eljegyzési és esketési kártyák.
Sima- és dombornyomatu monogramok.

itt megrendelhetők:
Hírlapok.
Művek.
Naptárak.
Táblázatok.
Falragaszok.
Körlevelek.
Táncigalmi meghívók.
Táncrendek.
Étlapok.

9428. szám.

kig. 1897.

Pályázati hirdetmény.

9000 lakossal bíró Bács-Petrovoszellő községben lemondás folytán üresedésbe jött községi állatorvosi állásra ezennel pályázatot nyitok és felhívom ez állást elnyerni óhajtókat, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket hozzám folyó évi november hó 25-ig annál is inkább nyujtsák be, mivel a később érkezők figyelembe vételét nem fogom.

Javadalmazás 500 frt készpénzfizetés havi előleges részletekben és szabályrendeletig megállapított látogatási díjak.

Ó-Becse, 1897. október 20.

3-2

Dr. Balaton Gyula,
főszolgabíró.

Földeladás.

A kupuszinai Kucska érdekeltség tulajdonát képező, Kupuszina község határában fekvő u. n. Bukovác Székes, mintegy 70 katasztrális holdnyi terjedelemben, — mely jelenleg bérbe van adva 521 frtnyi évi bérösszegért — folyó évi november hó 7-én délután 3 órakor a kupuszinai Kucska érdekeltség irodájában tartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek el fog adatni a folyó évi november hó 14-én tartandó közgyűlési jóváhagyás fentartásával.

Kikiáltási ár 6000 frt. Bánatpénz 600 frt. A közelebbi árverési feltételek Krieg Béla ur irodájában megtudhatók.

Apatinban, 1897. évi október hó 23-án.

A kupuszinai Kucska érdekeltség választmánya.

Az előkelő világ arccépitője a

Királynő arccréme,

mely hatásánál fogva fölhívul minden eddig ismert arccépitő szereket.

Ártalmas alkatrésztől ment, nem tartalmaz zsíros anyagot, a bőr által teljesen felszívatik. Rövid használat után eltávolít az arcról minden börtisztatlanságot, u. m.: **szeplőt, májfoltot, pörpöcsöt, mitesszert** stb., a bőrt fénytelen simává és hófehérré teszi, nappali használata megóvja az arcbort a szél és hideg káros hatásától. Igen alkalmas színházak és estélyekre, mivel a bőrgyógyász által jobban tapad és az arcon állandóan megmarad.

EGY TÉGELY 70 KR.

Királynő crème szappan,

melynek alkatrészei a Királynő arccréme-el szoros összefüggésben vannak, a bőrnek simaságot, üdéséget kölcsönöz. Kiváló jó illatánál fogva legelső toillette szappan. **Egy darab 50 kr.**

„Mivel hasonló névvel teljesen értéktelen és ártalmas utánezatok vannak, minden tégely védjeggyel van lezárva.“ Egyedül kapható:

TEMESVÁRY JÓZSEF
Angyal-gyógyszertárban ZOMBORBAN.
52-43 Postai megrendelések gyorsan eszközöltetnek.

Zombor. Bittermann Nándor és fia könyv- és könyvomdájából.

Egész év
Fél év
Negyed

A lap
illető
szerkesztés
a laptul

Egyes szá

Három
egy gondolt
a népszerűsége
erősen álló
bukott. Félel
bizonytalan
igaz hazafit,
rosszra, mind

S a mik
kiugrott Bánt
alakja, az elk
még csak er
lapok rajzola
egy zsarnoko
jó volt egy
nyakán, de a
lemondó, szo
egyéni tulajd

Es ime
kellemesebb
nek, a ki ne
ségében.

Bánffy D
kormányoz ez
zati tények eg
egymásutánba
nemzet, mely
politikára, ne
merésére.

Bánffy be
átalakult előtti
finom diploma
totta, hanem
nemzeti misszi
persze a mag

Mi minde
csak legmessz
Futólag rohan
lássunk tisztá

Az egyhá
Wekerle koru
vitte, de végre
hogy még es
sem idézett el
Nyomban

A „B

Mondják,
Mondják,
Panasz szá
S ne
Nem értik,

Rózsás ar
Nem rezg
Bezárdes a
Messz
Oda van a

S megcsoda
Hogy meg
Síró panasz
Neve
S nem síro

Sirtam egy
S villám u
Szaka
Záporként

Nem tudok
Kiapadt kü
Szerteszaka
Elfele
Most már é